

Sul yr Urdd 2016

**cymorth
cristnogol**

Oedfa ar gyfer Ysgol Uwchradd / Cyffredinol

**Thema: ffoaduriaid hinsawdd. Beth yw ein rôl ni i ofalu
am y greadigaeth a phobloedd y byd?**

Lluniwyd gan Cymorth Cristnogol

I arwain y gwasanaeth, bydd angen:

- Copiau o'r lluniau (ar gwaelod y gwasanaeth) ar A4/A3 neu ar sleid PowerPoint.
- Bag ysgol gyda llyfr nodiadau, creuonau, a bag o reis, tedi, sach cysgu, arian man, pecyn cymorth cyntaf

Arweinydd: Croeso mawr i'r oedfa arbennig yma ar gyfer Sul yr Urdd eleni! Mor braf ydyw inni gwrdd ynghyd ar y diwrnod yma er mwyn moli ein Harglwydd a'n Tad yn Nefoedd. Mae'n gyffrous meddwl mai Duw yw ein creawdwr. Duw sydd wedi creu popeth o'n cwmpas ac wedi creu ni ein hun! Mae un o'r caneuon yn y Beibl yn dweud hyn:

*Ti wnaeth y lleuad i nodi'r **tymhorau**; a'r haul, sy'n gwybod pryd i fachlud. Ti sy'n dod â'r tywyllwch iddi nosi; pan mae anifeiliaid y goedwig yn dod allan. O*

ARGLWYDD, rwyf wedi creu cymaint o wahanol bethau! Rwyf wedi gwneud y

**cymorth
cristnogol**

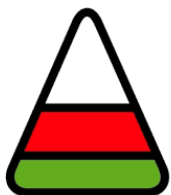
cwbl mor ddoeth. Mae'r ddaear yn llawn o dy greaduriaid di! (Salm 104:19-20, 24).

Gwedi: O Dduw, mor fawr wyt ti! Rwyd ti wedi creu holl bethau yn ein byd, hyd yn oed yn ein bydysawd! Y moroedd dwfn ac enfawr, y traethau bendigedig, yr holl anifeiliaid ar y ddaear a'r pysgod yn y môr. Ac rwyd ti wedi ein creu ni - pobl gyda chyrff mor arbennig, doniau ac ieithoedd gwahanol - ac wedi ein creu ni er mwyn gwarchod yr holl bethau yma ac i roi clod i ti. Helpa ni heddiw i feddwl am sut y gallwn ni edrych ar ôl dy fyd ac i gofio am bobl dlawd y byd. Amen.

Emyn: Meddwl am fyd (869, Caneuon Ffydd) *neu* Duw wnaeth y ddaear a'r nef (144, Canu Clod, Cyfrol 1)

Llais 1: Gweles di'r rhagolwg tywydd neithiwr?! Mae e fod i bistyllu e lawr nes ymlaen. A finnau di gadael fy nghot ac ambarél gartre!!

Llais 2: A ddoe roedd y tywydd yn absoliwtli berwi! Roedd hi'n rhy boeth i neud unrhyw beth!

Arweinydd: Sut mae'r tywydd di bod heddiw? Ydych chi erioed di clywed mam neu dad yn cwyno am y tywydd? Falle bod chi'n neud hyn hefyd! Rydym ni'n hoffi siarad am y tywydd, ond ydyn?

Oeddech chi'n gwybod ers 2008, mae tua 22.5 miliwn o bobl wedi cael eu dadleoli oherwydd argyfyngau hinsawdd neu dywydd eithafol. Efallai dylwn ni feddwl eto cyn cwyno am y tywydd yma yng Nghymru! Ar Sul yr Urdd, rydym am droi ein ffocws at greadigaeth Duw a phobl y Pilipinas sydd yn cael eu heffeithio yn fawr gan y tywydd. Ond beth am inni ddarllen o'r Beibl yn gyntaf.

Darlleniad: Genesis 1: 26-31

Yna dwedodd Duw, "Gadewch i ni wneud pobl yn ddelw ohonon ni'n hunain, i fod yn debyg i ni; i fod yn feistri sy'n gofalu am bopeth — y pysgod yn y môr, yr adar yn yr awyr, yr anifeiliaid, y ddaear gyfan a'r holl greaduriaid a phryfed sy'n byw arni."

Felly dyma Duw yn creu pobl ar ei ddelw ei hun.

Yn ddelw ohono'i hun y creodd nhw.

Creodd nhw yn wryw ac yn fenyw.

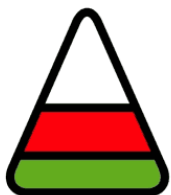
A dyma Duw yn eu bendithio nhw, a dweud wrthyn nhw, "Dw i eisiau i chi gael plant, fel bod mwy a mwy ohonoch chi. Llanwch y ddaear a defnyddiwch ei photensial hi; a bod yn feistr sy'n gofalu am y pysgod sydd yn y môr, yr adar sy'n hedfan yn yr awyr, a'r holl greaduriaid sy'n byw ar y ddaear." Dwedodd Duw,

“Edrychwch. Dw i wedi rhoi'r planhigion sydd â hadau a'r ffrwythau ar y coed i gyd, i fod yn fwyd i chi. A dw i wedi rhoi'r holl blanhigion yn fwyd i'r bywyd gwyllt a'r adar a'r holl greaduriaid bach eraill sydd ar y ddaear — ie, pob un creadur byw.” A dyna ddigwyddodd. Edrychodd Duw ar bopeth roedd wedi ei wneud, a gweld fod y cwbl yn dda iawn. Ac roedd nos a dydd ar y chweched diwrnod.

Llais 1: Reit ar ddechrau'r Beibl, clywn sut y mae Duw yn creu'r bydysawd, y byd a phopeth ynddo. Mae e'n creu'r atmosffer, y dŵr, y ddaear. Mae e'n creu planhigion ac anifeiliaid. Ac yn olaf mae ein creu ni, pobl ddynol. Trwy'r stori yma, mae creadigaeth Duw yn cael ei disgrifio fel da, da iawn! Mae'n fyd clyfar dros ben sy'n newid yn barhaus, mae cymylau'n ffurfio ac yn ailffurfio, mae planhigion yn tyfu, yn marw ac yn pydru, mae cyfandiroedd yn symud, mae mynyddoedd yn dod i anterth yna dadfeilio, mae'r llanw'n mynd a dod. Mae rhyfeddod a mawredd y byd, a'r modd y mae'n ein cynnal ni, yn dangos gogoniant Duw.

Llais 2: Yn Genesis 1:28 mae Duw yn dweud wrth Adda ac Efa am fod yn feistr sy'n gofalu am y byd a'r holl bethau mae Duw wedi creu, ychydig fel sut mae garddwr yn edrych ar ôl ei ardd. Ac mae hynny'n cynnwys ein perthynas â'n gilydd a'n cyfrifoldeb dros ein gilydd a'r byd o'n cwmpas. Ydych chi'n meddwl ein bod wedi gwneud gwaith da? Rydym wedi anghofio geiriau'r Salmau sy'n ein hatgoffa mai 'Yr ARGLWYDD piau'r ddaear a phopeth sydd ynddi; y byd, a phawb sy'n byw ynddo' (Salm 24:1).

Llais 3: Yn anffodus, rydym ni wedi gwrthod dilyn gorchmynion a chanllawiau Duw. Trwy feddwl bod ein ffordd ni'n well 'na ffordd Duw, rydym wedi achosi i batrymau tywydd y planet newid oherwydd y ffordd rydym yn trin y greadigaeth. Tra bod y newid yn yr hinsawdd yn effeithio arnon ni i gyd, pobl dlotaf y byd sydd eisoes yn dioddef fwyaf oherwydd ei effeithiau. Mae ein cred mewn Duw cyfiawn yn ein cymell i ofalu amdany'n nhw ac i geisio adfer ein byd drylliedig. Mae'r ddau'n fater o'r brys mwyaf.

Emyn: Gweddi (197, Canu Clod, Cyfrol 1)

Arweinydd (*gofyn cwestiynau ac annog ymateb*): Heddiw rydym am feddwl am effaith newid hinsawdd ar wlad y Pilipinas. Dyma gwpl o gwestiynau ichi ddechrau meddwl am brofiadau'r bobl yno.

- Beth ydych chi fel arfer yn neud pan mae storm mawr yn dod? Cuddio o dan y gwely?!
- A petai rhaid i chi adael eich tŷ ar frys mewn argyfwng llifogydd, beth fydddech chi'n mynd gyda chi? Ipod, pasbort, bwyd, blanced, eich hoff degan neu dedi (*dangoswch rhai eitemau*)?

Dyma rhai o'r cwestiynau oedd yn wynebu pobl ym mis Tachwedd tair blynedd yn ôl yn y Pilipinas.

Gwlad yn Ne Ddwyrain Asia yw'r Pilipinas. Mae llawer iawn o ynysoedd yn y wlad i gyd. Mae'r tywydd yn boeth iawn yno ac mae'n gallu bod yn wlyb iawn hefyd. Dros y blynyddoedd diwethaf mae pobl y wlad wedi sylwi bod y tywydd yn newid. Mae hi'n mynd yn fwy poeth, ac mae'r tywydd yn mynd yn fwy eratig. Pan mae stormydd yn dod, maen nhw'n fwy grymus. Mae llawer o bobl dlawd sy'n byw yn agosach i'r arfordir yn byw bywydau bregus. Mae eu cartrefi a bywydau o dan fygythiad parhaol o dywydd gwyllt.

Y mis Tachwedd yma cofiwn 3 mlynedd ers trychineb mawr wnaeth effeithio pobl y Pilipinas. Yn oriau bach y bore yn 2013, tarodd teiffŵn anferthol ynysoedd y Pilipinas. Daeth tonnau enfawr i mewn tuag at yr arfordir. Roedd y tonnau tua 8 metr o uchder yn cael eu cario gan wyntoedd pwerus dros ben o tua 193 milltir yr awr. Dyma oedd y storm fwyaf pwerus erioed i daro unrhyw wlad. Yn wir, doedd dim amser gan lawer o bobl i feddwl am beth i neud neu i gymryd. Roedd angen ffoi yn gyflym iawn.

Bu farw 6,340 o bobl. Anafwyd miloedd. Roedd 4.1 miliwn o bobl wedi gorfod ffoi o'u cartrefi ac roedd miliwn o dai wedi'u difrodi.

Dychmygwch... Caewch eich llygaid am funud bach a meddyliwch am funud sut beth ydy gorfod ffoi o'ch cartref oherwydd storm.

- Efallai bydd ond munudau i gasglu cwpl o bethau i fynd efo chi.
- Pa fath o bethau byse chi'n gorfod eu gadael ar ôl?

- O bosib byddwch yn gadael eich cartref a'ch cymuned am wythnosau, misoedd hyd yn oed. Bydd dim syniad gennych lle byddwch yn gallu aros neu gysgu.
- Byse'r tywydd yn wyntog ac yn glawio, yn gwneud eich taith yn anodd ac araf.

Mae pobl yr ynysoedd yn dal yn cofio, dal yn ail-adeiladu eu bywydau. Ac maen nhw'n becco am y dyfodol. Roedd y teiffŵn mawr hynny yn un o 100 o deiffwnau pwerus i daro'r wlad. Ac mae'r tywydd yn newid mor gyflym yno - mae'r bobl yn becco y bydd yn anodd iawn iddynt dyfu reis mewn cwpl o flynyddoedd.

Agorwch eich llygaid.

Ond mewn cyfnod o argyfwng mae Cymorth Cristnogol yno. Oherwydd bod pobl yng Nghymru ac ar draws Prydain mor hael yn rhoi a chodi arian, roedd ein partneriaid yn medru helpu yn syth a chyrraedd y rhai sydd mewn angen mwyaf.

Yn syth ar ôl y storm, roedd partneriaid Cymorth Cristnogol wedi gallu helpu mwy 'na 180,000 o bobl trwy ddarparu nwyddau hanfodol fel bwyd, dŵr, blancedi, matiau cysgu, pebyll a nwyddau hylendid.

Beth am inni glywed o fachgen ifanc o'r Pilipinas sydd wedi derbyn cymorth?

Llais 1: Stori James Mecr (*Dangoswch y lluniau i'r gynulleidfa wrth ddarllen eu hanes*)

Fy enw i yw James Mecr, ac rwy'n 13 mlwydd oed. Rwyf am fod yn bysgotwr pan dwi'n hŷn. Rydw i wedi bod yn helpu pysgotwyr eraill ers yn blentyn. Yn ystod y gwyliau haf a'r penwythnosau, byddaf yn codi am 5 y bore, er mwyn helpu fy mrawd mawr i bysgota! Ond rwyf wastad yn mwynhau, yn enwedig pan dani'n dal llawer o bysgod.

Mae fy nheulu yn byw ar bwys y môr ac rydym yn ennill arian a bwyd trwy bysgota. Ond mae byw wrth ymyl y môr yn dod yn fwy fwy peryglus a brawychus. I fod yn onest, mae llawer gwell gen i siarad am bysgota a phêl-faged na mhrofiadau o deiffŵn Hayian. Rwy'n beco yn aml am fy niogelwch fy hun a fy nheulu. Rwy'n beco bydd rhywun yn marw, yn enwedig pan ddaw teiffwnau anferth. Ond cawsom help i gynllunio a pharatoi ar gyfer stormydd y dyfodol.

Mae partneriaid Cymorth Cristnogol wedi bod yn gweithio gyda fi a phobl ifanc arall yn ein cymuned, i baratoi ar gyfer argyfyngau fel Teiffŵn Haiyan. Nawr, mae gan ein cymuned cynllun argyfwng da ac rydym yn fwy trefnus. Mewn argyfwng tywydd, mae pawb yn gwybod beth i'w wneud a pha nwyddau i gasglu pan fydd teiffŵn yn nesáu. Rydym yn gwybod sut i ddiogelu ein cychod a'r offer pysgota. Y cynllun ar gyfer fy nheulu i yw i gilio i dŷ concret adeiladwyd yn arbennig i'n hamddiffyn. Rydw i'n teimlo'n fwy diogel yno.

Llais 2: Mae mwy 'na hanner poblogaeth y Pilipinas yn byw mewn llefydd sydd yn dueddol o weld argyfwng. Mae'r wlad yn un o 3 o'r gwledydd mwyaf agored i niwed oherwydd trychinebau naturiol a newid hinsawdd. Mae'r Pilipinas yn cael tua 20 o deiffwnau'r flwyddyn. Ac mae 20 o'r dinasoedd mwyaf ar yr arfordir. Ond mae gan Cymorth Cristnogol weledigaeth: diwedd ar dlodi. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth rhaid i ni gyfyngu effeithiau newid hinsawdd a helpu gwledydd tlawd i addasu ar gyfer y newidiadau. Er mwyn i hynny ddigwydd rhaid i bob un ohonom gymryd rhan.

Llais 3: Mae partneriaid Cymorth Cristnogol yn y Pilipinas yn ymroi i helpu pobl mewn cymunedau bregus i fod yn fwy parod, i ragweld, ymdopi â, ac i ymateb i argyfwng ac i addasu i effeithiau newid hinsawdd. Maen nhw'n helpu pobl dlawd, mewn dinasoedd a chefn gwlad, i fynnu eu hawliau i le diogel i fyw ac adnoddau i'w helpu.

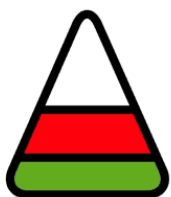

Llais 4: (*Dangos y llun*) Maen nhw'n helpu trwy roi hyfforddiant, offer i weithio, hadau, cychod a rhwydi pysgota er mwyn i fywyd gallu mynd yn ôl i'r normal cyn gynted a bod modd. Buom hefyd yn rhoi arian parod i helpu'r bobl allu gweithio gyda'i gilydd i ail-adeiladau eu cymunedau.

Llais 5: Ond gan fod y tywydd dal yn newid yn y wlad oherwydd newid hinsawdd, mae partneriaid Cymorth Cristnogol hefyd yn helpu'r bobl trwy ddysgu sgiliau er mwyn eu hamddiffyn rhag newidiadau. Maent yn helpu teuluoedd i wybod beth i neud pan fydd storm yn dod, ble i ffoi, pa eitemau i gymryd. Ac maen nhw hefyd yn helpu trwy ailadeiladu cymunedau i fod yn gryfach yn wyneb y storm.

Arweinydd: Mae hynny'n wych nag yw, e! A braint fawr i ni yw gallu bod yn rhan o hynny trwy ddangos cariad a chonsyrn at ein cymdogion yn y Pilipinas. Mae stormydd yn taro ynysoedd y Pilipinas yn fwy ac yn fwy aml. Mae'r tywydd yn mynd yn dwymach a'r tymheredd a thywydd yn mynd yn fwy eratig, oherwydd newid hinsawdd.

Emyn: Fel hyn ma isio byw (171, Canu Clod, Cyfrol 1)

Arweinydd (gofynnwch gwestiwn a rhowch gwpl o funudau i'r plant i drafod ymhlith ei gilydd, wedyn gwahodd y plant i adrodd yn ôl): Beth mwy medrwn ni neud felly i ddangos cariad at ein byd a phobl fel ein cymydog James Mecer? Trowch at y bobl o'ch cwmpas a rhannwch gyda'ch gilydd 2 peth yr hoffech chi neud i yn ddyddiol i leihau effaith newid hinsawdd ar y tlawd.

Pa fath o bethau buoch yn trafod?

Cofiwch, mae gweithredu personol yn holl bwysig Mae pethau sy'n ymddangos yn fach - fel diffodd eich teledu yn y wal pan na fyddwch yn ei wyllo, defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus yn lle'r car, troi'r gwres i lawr - yn gallu gwneud gwahaniaeth pan fydd miloedd ohonom yn gweithredu. Ond un o'r pethau mwyaf pwysig y medrwn neud yw *codi llais* am effaith newid hinsawdd a gofyn i'n llywodraethau i neud penderfyniadau da i daclo newidiadau yn yr hinsawdd.

Beth am inni weddio felly dros ein gwleidyddion yn y gwaith yma?

Gweddi:

O Dduw, gweddiwn dros ein gwleidyddion i weithredu yn gryf am newid hinsawdd.

Helpa nhw i weithredu yn bendant i dangos ymrwymiad i'n helpu ni i gyrraedd ein targedau allyriadau carbon

Helpa gwledydd cyfoethog i ymrwymo i roi ariannu datblygiad glân, carbon isel i wledydd tlawd

A helpa gwledydd cyfoethog i helpu'r gwledydd sy'n datblygu i addasu i effeithiau newid hinsawdd.

Amen.

Emyn: Glas Glas Blaned (188, Canu Clod, Cyfrol 1)

Arweinydd: Mae gan Cymorth Cristnogol weledigaeth: diwedd ar dlodi. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth rhaid i ni gyfyngu effeithiau newid hinsawdd a helpu gwledydd tlawd i addasu ar gyfer y newidiadau. Er mwyn i hynny ddigwydd rhaid i bob un ohonom gymryd rhan. Felly, am beth ydych chi'n aros? Mae llawer o waith pwysig gennym i neud! Beth am i ni orffen trwy ofyn am fendith Duw arnom wrth i ni geisio ei garu Ef ac i garu ein cymdogion yn y Pilipinas yn fwy fwy pob dydd?

Gweddi:

Caewch eich llygaid am foment a meddylwch am bobl y Pilipinas.

O Dad, diolch i ti am dy greadigaeth a phobl y Pilipinas.

Cofia bobl y Pilipinas wnaeth golli popeth. A chofia'r bobl wrth iddyn nhw weithio i adfer a byw bywydau mwy diogel yn sgil y stormydd sydd dal yn taro eu gwlad.

Diolchwn iti, ein bod ni'n gallu cymryd rhan i helpu, ac am holl waith y mudiadau dyngarol fel Cymorth Cristnogol.

Maddau i ni am bob tro rydym yn ymddwyn mewn ffordd sydd yn niweidio ein cymydog ac yn newid yr hinsawdd.

Helpa ni i newid: i fod yn ddewr i newid ein ffordd o fyw, ac i ymddwyn mewn tosturi gyda'n hamser, ein gweithredoedd a'n harian i helpu'r rhai sydd mewn angen oherwydd newid hinsawdd.

Gweddiwn yn dy enw mawr a grymus. Amen.

Mae mwy o adnoddau plant a phobl ifanc ar gael yn Gymraeg a Saesneg yma:

<http://www.christianaid.org.uk/cymru/resources/resources-for-children.aspx?Page=2>

James MeCr

Mae cyfraniadau ariannol yn helpu ni i neud y canlynol!

Codi llais

Blancedi

Arian parod

Addysg

Bwyd

Tanwydd

Nwyddau

glanweithdra

Cymorth

meddygol

Lloches

Offer i weithio

